

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2026 m. gegužės 29 d. Nr. 21RE-
(AG-446/05-2026)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Vaidos Jokubauskaitės, Vytauto Kurpuveso (pranešėjas) ir Ingos Lipnickienės (Komisijos posėdžio pirmininkė),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo skundą atsakovui Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl įpareigojimo atlikti veiksmus (trečiasis suinteresuotas asmuo A. R.).

Komisija

n u s t a t ė :

Pareiškėjas skundu Komisijos prašo: konstatuoti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) neteisėtą neveikimą, neatsakius į 2026-03-07 skundą (Komisijos pastaba – klaidingai nurodoma 2025-03-07); įpareigoti per 10 darbo dienų išnagrinėti 2026-03-07 skundą iš esmės ir pateikti motyvuotus atsakymus į visus 9 punktus; įpareigoti pateikti faktinius įrodymus (duomenis apie konkursus), pagrindžiančius tarnybinių būtinumą konkrečiuose padaliniuose.

Paaiškino, kad 2026-03-07 pateikė skundą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai dėl Inspekcijos personalo politikos skaidrumo. Skundas pagal kompetenciją buvo persiųstas nagrinėti Inspekcijai, kuri atsakymo nepateikė. Tokiu būdu VTPSI neteisėtai neveikė, pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 10 straipsnio 1 dalį, nes Inspekcija (viršininkas A. Stanislovaitis) visiškai ignoravo jam persiūtą skundą. Pasak pareiškėjo, „tylėjimas peržengiant 20 darbo dienų terminą yra neteisėtas neveikimas“. Pareiškėjo teigimu, buvo pažeistas objektyvumo principas, numatytas VAI 3 straipsnio 3 punkte, nes sprendimai dėl tarnybos pratęsimo priimti be skaidrių atrankų, kas rodo subjektyvų palankumą konkretiems asmenims, o ne institucinį poreikį; ignoruoti skaidrumo ir viešumo principai; piktnaudžiaujama diskrecijos teise, nes vadovo teisė pratęsti tarnybą nėra absoliuti savivalė, ji gali būti taikoma tik išimtinai, o ne kaip nuolatinė praktika, siekiant išvengti jaunų specialistų pritraukimo.

Inspekcija atsiliepime prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad Aplinkos ministerija 2026-03-16 persiuntė Inspekcijai pagal kompetenciją atsakyti į pareiškėjo 2025-03-07 skundą „Dėl tarnybos pratęsimo skaidrumo ir personalo politikos“ (registruotas Inspekcijoje 2026-03-16, Nr. 1D-5168). Atsakydama į skundą, Inspekcija 2026-03-24 priėmė administracinį sprendimą Nr. 2D-6836 „Dėl tarnybos pratęsimo skaidrumo ir personalo politikos“ (toliau – Raštas), kurį pareiškėjui išsiuntė jo paties nurodytu būdu ir jo nurodytu elektroninio pašto adresu.

Pagal VAI 10 straipsnio 4 dalį viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Atitinkamai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – IAGNTĮ) 8 straipsnio 2 dalis reglamentuoja, kad tuo atveju, kai viešojo administravimo subjektas neatlieka savo pareigų arba vilkina klausimo nagrinėjimą ir nustatytu

laiku jo neišsprendžia, šis neveikimas (vilkinimas) gali būti apskųstas per 2 mėnesius nuo dienos, kurią baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo terminas.

Inspekcija pareiškėjo skundą gavo 2026-03-16, taigi terminas į jį atsakyti suėjo 2026-04-13. Įvertinus aplinkybę, kad skundas Inspekcijai persiųstas pagal kompetenciją nagrinėti tik 2026-03-16, o Inspekcija 2026-03-24 sprendimu atsakė pareiškėjui, administracinį sprendimą Inspekcija priėmė praėjus vos 7 darbo dienoms nuo 2026-03-07 skundo gavimo. Taigi Inspekcija nepažeidė VAI 10 straipsnio 4 dalies reikalavimų, o tai reiškia, kad ir pagrindo konstatuoti, kad Inspekcija neatliko savo pareigų – nepateikė atsakymo į skundą ar vilkino šio skundo nagrinėjimą, nėra.

Vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika, suinteresuotų asmenų kreipimaisi administraciniuose teismuose nagrinėjami tik tada, kai tarp šalių yra kilęs ginčas. Nesant atsakovo atsisakymo ar vilkinimo atlikti pareiškėjo pageidaujamus veiksmus, negalimas ir tokio reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes iš esmės nėra ginčo. Viešojo administravimo subjekto vilkinimu atlikti veiksmus yra suprantamas toks šio asmens neveikimas, kai viešojo administravimo subjektas nepriima sprendimo (teigiamo arba neigiamo) prašomu išspręsti klausimu per įstatymo nustatytą terminą.

Aiškindamas konstitucinį teisminės gynybos principą, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas pabrėžia jo universalumą ir teisę į teisminę gynybą įvardija kaip vieną iš svarbiausių teisinės valstybės vertybių. Minėtas principas reiškia, kad teisinėje valstybėje kiekvienam turi būti užtikrinama galimybė savo teises ginti teisme tiek nuo kitų asmenų, tiek nuo neteisėtų valstybės institucijų ar pareigūnų veiksmų“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1997-10-01, 2001-07-12 nutarimai). Nors Lietuvos Respublikos Konstitucija netoleruoja teisės į teisminę gynybą esmės paneigimo, vis dėlto įstatymų leidėjas turi diskreciją, laikydamasis konstitucinio teisinės valstybės principo, nustatyti, kokia tvarka asmuo gali kreiptis į teismą (taip pat ir Komisiją) dėl, jo manymu, pažeistų teisių ir laisvių gynimo, tad jis gali nustatyti konstitucinės teisės kreiptis į teismą (taip pat ir Komisiją) sąlygas, terminus, įgyvendinimo būdus.

LVAT taip pat yra konstatavęs, kad suinteresuotumas – tai savarankiškas teisinis interesas ir poreikis jį ginti; teisė kreiptis į teismą nereiškia, kad asmuo gali reikalauti ginti nuo pažeidimų bet kieno teisę, ji reiškia galimybę kreiptis į teismą dėl to, kad būtų apginta besikreipusio teisminės gynybos asmens subjektinė teisė arba įstatymų saugomas interesas. teisė kreiptis į teismą teisminės gynybos yra fundamentali asmens teisė. Tačiau teismas, nagrinėdamas administracines bylas, privalo nustatyti, kuo pasireiškia pareiškėjo nurodytas pažeidimas, t. y. kiekvienu konkrečiu atveju nustatyti, ar asmuo, kuris kreipėsi dėl pažeistos teisės (intereso) gynimo, turi jo nurodytas teises (įstatymų saugomus interesus), ar šios teisės (interesai) objektyviai yra pažeistos asmens nurodytu būdu. Tik nustatęs nurodytas aplinkybes, teismas gali apginti pareiškėjo teises vienu iš Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 88 straipsnio 2–4 punktuose numatytų būdų. Nenustatęs šių aplinkybių, teismas turi atmesti skundą (prašymą) ABTĮ 88 straipsnio 1 punkto pagrindu.

Atitinkamai IAGNTĮ 7 straipsnio 2 dalies 7 punktą reglamentuoja, kad Komisijai duodamame skunde, be kita ko, turi būti nurodytos aplinkybės, kuriomis pareiškėjas grindžia savo reikalavimą ir tai patvirtinantys įrodymai, o IAGNTĮ 6 straipsnis nustato, kad į Komisiją ar jos teritorinį padalinį jų kompetencijai priskirtais klausimais turi teisę kreiptis asmenys, manantys, kad jų teisės yra pažeistos.

Inspekcijos nuomone, pareiškėjas, viena vertus, teigdamas, kad tariamai Inspekcija nėra jam atsakiusi į 2026-03-07 skundą, bet, antra vertus, nurodydamas ir tai, kad Inspekcija sprendimus dėl asmenų tarnybos pratęsimo skaidrumo, būtinumo ir pan. priima pažeisdama VAI nuostatas, riboja Inspekcijos, kaip atsakovės, teisę gintis nuo skundo. Taip pat lieka neaišku, kaip Inspekcija, VAI 10 straipsnio 4 dalyje nustatytu terminu pateikusi pareiškėjui 2026-03-24 sprendimą, pažeidė jo teisę gauti atsakymą. B to, pareiškėjas nenurodo ir niekaip neįrodo, kokius įstatymus ir kitus teisės aktus pažeidžia Inspekcijos 2026-03-24 sprendimas bei kuo (koku būdu) Inspekcijos 2026-03-24 sprendimas pažeidžia būtent pareiškėjo teises. Pagal LVAT praktiką tuo atveju, kai skundžiamas aktas ar veiksmas, jokių teisinių pasekmių nesukelia, jis negali būti ginčo administraciniame teisme

objektu, kadangi, nagrinėdamas skundus dėl teisinių pasekmių negalinių sukelti ir nesukeliančių aktų ar veiksmų, teismas asmens teisių apginti negalėtų, nes net ir skundo tenkinimo atveju, asmens teisių ir pareigų apimtis nepasikeistų, o pats procesas būtų iš esmės beprasmis. Administracinių teismų kompetencijai nepriskirtinas nagrinėjimas prašymų, kuriais siekiama ne pažeistų teisių (interesų) apgynimo, o tik tam tikrų juridinę reikšmę turinčių aplinkybių ar faktų konstatavimo.

Pareiškėjo skunde išdėstyti argumentai dėl Rašto, kuriuo pareiškėjas iš esmės informuojamas apie asmenų tarnybos pratęsimo procedūrą, t. y. yra tik realizuota jo teisė gauti informaciją, neįrodo, kad yra pažeidžiamos jo teisės, ir savaime tai nesudaro pagrindo naikinti Raštą bei juo labiau įpareigoti Inspekciją iš naujo per 10 darbo dienų atsakyti pareiškėjui į 2026-03-07 skundą. Rašto panaikinimas teisinių pasekmių požiūriu pareiškėjui niekaip nebūtų reikšmingas, todėl šiuo atveju sprendina tik tai, ar Inspekcija, vykdydama jos kompetencijai pavestas funkcijas viešojo administravimo srityje, tinkamai atliko savo pareigą atsakyti. Inspekcijos nuomone, šią pareigą ji atliko tinkamai, Raštas atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje administracinio sprendimo turiniui keliamus reikalavimus.

Sistemiškai aiškinant VAI bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės) nuostatas, ginčas dėl atsakymo į prašymą pateikti informaciją, kuriuo teikiama tik informacija, nėra teisės taikymo aktas ir neturi atitikti VAI nustatytų turinio reikalavimų, teisme gali būti nagrinėjamas ginčas tik atsakymo į prašyme pateiktus klausimus pakankamumo aspektu, bet ne jo (atsakymo) teisėtumo ir pagrįstumo aspektais.

Inspekcija pareiškėjui pateikė išsamią informaciją ir paaiškino teisinį reglamentavimą, taikytiną nagrinėjamu atveju, Raštas yra išsamus, pagrįstas. Inspekcija pažymi, kad valstybės tarnybos santykiuose taikomas lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principas reiškia, jog sprendimai dėl valstybės tarnautojų turi būti grindžiami objektyviais, su tarnybine veikla susijusiais kriterijais, o ne amžiumi ar kitais su dalykinėmis savybėmis nesusijusiais pagrindais. Todėl vien tik valstybės tarnautojo amžius negali būti laikomas pagrindu nei pratęsti, nei nepratęsti tarnybos – kiekvienu atveju vertinami Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme (toliau – VTĮ) nustatyti kriterijai. Inspekcijos viršininkas, organizuodamas Inspekcijos darbą, siekdamas nustatytų tikslų ir Inspekcijos veiklos tęstinumo, turi diskrecijos teisę dėl sprendimų priėmimo laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Sprendimai dėl valstybės tarnautojų tarnybos pratęsimo (tame tarpe ir A. R.) priimami individualiai, laikantis teisės aktų reikalavimų ir užtikrinant lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principus.

Pareiškėjas, atsikirdamas į atsiliepimo teiginius papildomai nurodė, kad: 1) Inspekcija iškraipo lygių teisių principą institucijos naudai (Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 7 straipsnis įpareigoja užtikrinti vienodus atrankos kriterijus stojantiems į valstybės tarnybą; paslapčiomis, be jokių atvirų konkursų pratęsdama tarnybą 68-69 metų amžiaus sulaukusiam skyriaus vedėjui A. R., Inspekcija pati diskriminuoja visus kitus Lietuvos piliečius, atimdama iš jų konstitucinę teisę lygiomis sąlygomis konkuruoti dėl šių pareigų); 2) diskrecija nėra absoliuti vadovo savivalė (LVAT nuosekliai pažymi, kad jokia diskrecijos teisė viešajame administravime negali virsti absoliučia savivale ar „saugaus prieglobsčio“ kūrimu lojaliems asmenims, visiškai ignoruojant visuomenės ir įstaigos interesus); 3) Inspekcija dirbtinai imituoja „tarnybinį būtinumą“ (tarnautojas pensinį amžių pasiekė ne netikėtai, tai yra ne objektyvus būtinumas, o tiesioginis Inspekcijos viršininko vadybinio aplaidumo įrodymas); 4) Inspekcijos 2026-03-24 sprendimas Nr. 2D-6836 yra visiškai deklaratyvus; teiginiai apie tarnautojo „sukauptą patirtį ir kompetenciją“ nėra pagrįsti jokiais objektyviais įrodymais; Inspekcija nepateikė jokių lyginamųjų duomenų su kitais įstaigos specialistais, kurie įrodytų, jog joks kitas asmuo objektyviai nesugebėtų atlikti šių skyriaus vedėjo funkcijų; 5) Inspekcija eliminuoja skaidrumo ir viešumo principus (jokių atrankų ar viešų konkursų į šias pareigas nevykdė; konkursų blokavimas rodo institucinį solidarumą saugoti konkrečius asmenis, o ne užtikrinti skaidrią, atvirą ir efektyvią valstybės tarnybą, kaip reikalauja

įstatymai); 6) padaryta žala valstybės tarnybos prestižui ir totali stagnacija (vadovaujančių asmenų išlaikymas postuose be jokios konkurencijos sukelia vidinę institucinę stagnaciją, blokuoja jaunesnių, motyvuotų specialistų pritraukimą bei karjeros galimybes įstaigos viduje, kas tiesiogiai prieštarauja modernaus viešojo valdymo tikslams); 7) Inspekcija pažeidė teisę žinoti (VAĮ 10 straipsnio 4 dalis) – pateikė atrankinį, formalų atsakymą, visiškai nusišypsodama informaciją apie tai, kokių konkrečių veiksmų (konkursų, pakaitų paieškos) buvo imtasi personalo rotacijai užtikrinti; atrankinis atsakymas į piliečio paklausimus yra esminis procedūrinis pažeidimas; 8) Inspekcija nepagrįstai neigia teisinį suinteresuotumą; neteisėtas informacijos nusišypsodimas apie valstybės lėšų naudojimą ir neskaidrų vadovaujančių etatų skirstymą tiesiogiai pažeidžia pareiškėjo, kaip piliečio, konstitucinę teisę į gerą viešąjį administravimą ir teisėtą institucijų kontrolę; 9) Inspekcija ignoruoja Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus išvadas (sisteminio neveikimo tęstinumas); tarnybos pratęsimas vyksta fone, kai Seimo kontrolierė (pažymos Nr. PA-40 ir Nr. PA-51) oficialiai konstatavo chronišką VTPSI vilkinimą ir biurokratizmą; teiginys, kad masinius pažeidimus generuojančios įstaigos vadovų tarnybą reikia pratęsti dėl „gerų rezultatų“, prieštarauja bet kokiai logikai; 10) Inspekcija manipuliuoja socialinėmis garantijomis (tarnautojo statuso pratęsimas po 65 metų yra išimtinė lengvata, o ne garantuota darbuotojo teisė, todėl reikalavimas šią išimtį taikyti skaidriai negali būti prilygintas darbuotojo teisių pažeidimui).

Inspekcija dėl pareiškėjo papildomų paaiškinimų nurodė, kad jie grindžiami argumentais ne dėl bylos dalyko – tariamo Inspekcijos neveikimo, o dėl 2026-03-24 sprendimo Nr. 2D-6836 „Dėl tarnybos pratęsimo skaidrumo ir personalo politikos“, kurio pareiškėjas Komisijos neprašo panaikinti, o terminas ginčyti šį sprendimą (skundo naujas pagrindas ir naujas dalykas) yra suėjęs ir šiuo atveju nėra jokių objektyvių, pagrįstų priežasčių jį atnaujinti. IAGNTĮ nuostatų, reglamentuojančių skundo pagrindo ar dalyko tikslinimą, pakeitimą nėra. ABTĮ 50 straipsnio 3 dalis, reglamentuojanti, kad pareiškėjas turi teisę tikslinti, pakeisti skundo (prašymo, pareiškimo) pagrindą ar dalyką per keturiolika kalendorinių dienų nuo proceso šalių atsiliepimų gavimo dienos, Inspekcijos nuomone, netaikytina, nes būtų pažeistas IAGNTĮ 12 straipsnis, pagal kurį Komisija, kaip ikiteisminė institucija, skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo jo priėmimo dienos (prireikus šis terminas gali būti pratęstas dar 10 darbo dienų).

LVAT yra išaiškinęs, kad pagal administracinio proceso dispozityvumo principą byla teisme pradedama pagal skundą suinteresuoto asmens, kuris pats nustato bylos nagrinėjimo ribas, suformuluoja skundo dalyką ir pagrindą. Pagal pareikštus konkrečius ir aiškius reikalavimus apibrėžiamos administracinės bylos nagrinėjimo ribos. Inspekcija mano, kad jos, kaip atsakovės, teisė gintis nuo pareikšto skundo yra apribojama, nes pareiškėjo replikoje išdėstyti argumentai yra ne dėl bylos dalyko, o pareiškėjas, iš esmės pakeisdamas administracinio ginčo pagrindą ir dalyką, ne tik pažeidžia IAGNTĮ, bet ir piktnaudžiauja teise. Todėl replikoje išdėstyti argumentai, kaip nepatenkantys į šio administracinio ginčo ribas, apibrėžtas pareiškėjo skundu, apskritai nevertinti.

Inspekcijos nuomone, pareiškėjas inicijavo administracinį ginčą ne todėl, kad jis siekia apginti savo teises (kurios nėra pažeistos arba jas pažeidė ne Inspekcija), bet tik todėl, kad jis nori, kad Komisija nustatytų arba patvirtintų jo teiginius, susijusius su asmenų tarnybos pratėsimu. Be to, pareiškėjui nėra suteikta teisė vykdyti Inspekcijos veiksmų ir priamųjų sprendimų kontrolę, jam taip pat nėra suteikta teisė ginti viešąjį interesą, t. y. teisinis reglamentavimas (ABTĮ 55 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49 straipsnio 1, 2 dalys) įtvirtinta asmenų, ginančių kitų subjektų ar visuomenės teises ir interesus, procesinį subjektiškumą, ir tik tokie viešąjį interesą ginantys subjektai gali ginti ne savo, o kitų asmenų pažeistas teises bei interesus. Jokios materialinės pareiškėjo teisės nėra pažeidžiamos, o jo teiginiai dėl tariamo Inspekcijos neveikimo yra visiškai nepagrįsti bei prieštarauja byloje esantiems įrodymams.

Pareiškėjas papildomai paaiškino, kad: 1) Inspekcija nepagrįstai bando dirbtinai atskirti savo neveikimą nuo 2026-03-24 Rašto (neveikimas pasireiškė tuo, kad nepateiktas teisėtas, išsamus ir VAĮ reikalavimus atitinkantis atsakymas į pareiškėjo skundą; neteisėtas formalus raštas ir yra fizinis

tęstinio institucijos neveikimo įrodymas); 2) Inspekcija sąmoningai iškraipo bylos esmę (ginčo ribos buvo nustatytos siekiant gauti skaidrius atsakymus dėl personalo politikos; jei institucija administracinėje procedūroje pateikia ydingą aktą, pareiškėjas turi neginčijamą procesinę teisę ginčyti šio akto turinį ir paneigti jame išdėstytus teiginius); 3) Inspekcija nepagrįstai teigia, kad pareiškėjas neturi teisės domėtis įstaigos personalo valdymu (kiekvienas pilietis turi materialią subjektinę teisę reikalauti, kad valstybės institucija veiktų skaidriai, o informacijos nuslėpimas apie pareigūno tarnybos pratęsimą tiesiogiai pažeidžia pareiškėjo teisę į gerą viešąjį administravimą); 4) Inspekcija turėjo visas galimybes pateikti išsamius duomenis apie skelbtus konkursus, tačiau pasirinko teisinį formalizmą ir procesinį sabotажą, siekdama nuslėpti vadybines klaidas; 5) Inspekcija negali reikalauti, kad Komisija vertintų jo gynybinę poziciją dėl amžiaus, bet ignoruotų argumentus, kuriais taip vadinama „diskriminacija“ yra paneigiama; 6) Inspekcija bando sukurti nebaudžiamumo sferą valstybės tarnyboje (teiginys, kad pilietis negali ginčyti „tarnybinio būtinumo“ nustatymo, prieštarauja atsakingo valdymo principui); 7) Inspekcija ignoruoja LR Seimo kontrolieriaus išvadas; 8) Inspekcija klaidinančiais paaiškinimais bando įvelti Komisiją į diskusijas apie Civilinio proceso kodekso taikymą, nors IAGNTĮ įpareigoja ikiteisminį ginčą išspręsti greitai ir efektyviai.

Trečiasis suinteresuotas asmuo atsiliiepimo nepateikė.

Skundas atmestinas

Pareiškėjas skundą pateikė dėl Inspekcijos neveikimo, jo teigimu, Inspekcija VAI nustatytu terminu neatsakė į jo 2026-03-07 skundą, „tylėjimas peržengiant 20 darbo dienų terminą yra neteisėtas neveikimas“.

Byloje nustatyta, kad pareiškėjas 2026-03-07 prašyme, adresuotame Aplinkos ministerijai ir persiųstame nagrinėti Inspekcijai, be kita ko nurodė, kad kreipiasi, siekdamas inicijuoti tarnybinį patikrinimą dėl asmenų tarnybos pratęsimo skaidrumo. Pareiškėjo turimais duomenimis asmenims, sulaukusiems 65 metų amžiaus (tame tarpe, ir A. R., einančiam Inspekcijos (*duomenys neskelbtini*) pareigas), buvo pratęsta tarnyba valstybės tarnyboje. Pareiškėjas pastebėjo, kad tarnautojų vadovaujamuose padaliniuose sprendimų priėmimo procesai yra nepagrįstai ilginami, o jų priimti aktai galimai prieštarauja galiojantiems įstatymams ir reglamentams. Kyla pagrįsta abejonė, ar tarnybos pratęsimas neigiamai neįtakojo šių padalinių darbo efektyvumo ir priimamų sprendimų objektyvumo. A. R. užimamoms pareigoms užimti nebuvo skelbiami jokie vieši konkursai ar atrankos, nors institucija turėjo kelerius metus pasirengti darbuotojų kaitai. Tokia praktika, kai „tarnybinis būtinumas“ naudojamas neatliekant jokių realių veiksmų naujų specialistų paieškai, prieštarauja VTĮ 3 straipsnyje įtvirtintiems skaidrumo, lygiateisiškumo ir viešumo principams bei sukuria prielaidas nepagrįstam lėšų naudojimui. Pagal VTĮ 51 straipsnio 1 dalies 5 punktą, valstybės tarnybos laikas po 65 metų gali būti pratęsimas tik išimtiniais atvejais, esant objektyviam tarnybiniam būtinumui. Atsižvelgdamas į tai, prašė: 1) patvirtinti, ar A. R. tarnyba buvo pratęsta vadovaujantis galiojančiomis VTĮ nuostatomis; 2) nurodyti, koks konkretus tarnybinis būtinumas lėmė sprendimą pratęsti tarnybą asmeniui, pasiekusiam pensinį amžių; 3) ištirti, ar tarnybos pratęsimas buvo pagrįstas realiomis aplinkybėmis, kurių negalėjo užtikrinti kiti kvalifikuoti įstaigos darbuotojai; 4) pateikti informaciją, ar buvo skelbiamas konkursas arba atranka šioms pareigoms užimti, siekiant užtikrinti skaidrią institucijos veiklą ir jaunų specialistų pritraukimą; 5) paaiškinti, kokių veiksmų (konkursų, pakaitų paieškos) ėmėsi vadovybės, kad šiose pozicijose būtų užtikrinta rotacija ir skaidrus valdymas; 6) įvertinti, ar sistemingas tarnybos pratęsimas pensinio amžiaus sulaukusiems vadovams nesudaro prielaidų stagnacijai bei galimam piktnaudžiavimui tarnybine padėtimi; 7) įvertinti, ar šiems asmenims suteikta prieiga prie valstybinių registrų bei IS „Infostatyba“ patvirtinimo teisių po 65 metų amžiaus pasiekimo yra naudojama skaidriai, užtikrinant visų asmenų lygybę prieš įstatymą; 8) informuoti apie priimtus sprendimus dėl tolesnio šių asmenų

buvimo pareigose teisėtumo; 9) atsakymą pateikti per įstatymų nustatytą terminą nurodytu el. pašto adresu.

Pareiškėjo kreipimasis laikytinas prašymu, nesusijusiu su jo teisių ar teisėtų interesų pažeidimu ar atitinkamai jo pažeistų teisių gynimu (VAĮ 2 straipsnio 11 dalis), todėl jis nagrinėtinas pagal Taisykles. Pastarųjų 32 punkte nurodyta, kad prašymai ir skundai, išskyrus prašymus ir skundus, į kuriuos Taisyklių 18 punkte nustatyta tvarka galima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per VAĮ 10 straipsnio 4 dalyje nurodytus terminus. Atitinkamai VAĮ 10 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.

Pažymėtina, kad LVAT yra išaiškinęs, kad tuo atveju, kai skunde teismui pareiškėjas reiškia reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus, kuris tiesiogiai susijęs su pareiškėjo atžvilgiu priimtu individualiu administraciniu aktu, jis teisės aktais nustatyta tvarka turėtų reikšti reikalavimą ir dėl tokio individualaus administracinio akto panaikinimo. Tokiu atveju toks reikalavimas yra pagrindinis, o reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus – išvestinis (*pvz., 2020-01-29 nutartis administracinėje byloje Nr. AS-47-438/2020, 2022-11-16 nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-753-624/2022*). Pagal dispozityvumo principą bylos nagrinėjimo dalyką, t. y. savo pažeistos teisės ar įstatymo saugomo intereso gynybos būdą bei apimtį, nustato pareiškėjas, skunde suformuluodamas savo materialinį teisinį reikalavimą (skundo dalyką) bei nuroydamas aplinkybes, kurioms grindžia savo reikalavimą (skundo pagrindą). Teismas, kaip ginčą dėl teisės sprendžianti institucija, neturi teisinio pagrindo pats suformuluoti skundo dalyką ir pagrindą. Paminėtų reikalavimų tinkamas įvykdymas užtikrina, kad administracinės bylos iškėlimo stadijoje teismui bus pateikta minimaliai būtina informacija ir įrodymai, leidžiantys preliminarai nustatyti ginčo dalyką ir pagrindą bei kitas aplinkybes, kurios yra reikšmingos sprendžiant skundo priėmimo klausimą. Pagal pareikštus konkrečius ir aiškius reikalavimus apibrėžiamos administracinės bylos nagrinėjimo ribos (*žr. 2012-02-17 nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁸⁵⁸-111/2012, 2014-08-27 nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-674/2014*).

Kaip minėta, pareiškėjas skunde Komisijai nurodė, kad Inspekcija jam nepateikė jokio atsakymo. Tačiau pasirengimo bylos nagrinėjimui metu Inspekcijai pateikus atsiliiepimą į skundą, paaiškėjo, kad šie pareiškėjo teiginiai nepagrįsti. Inspekcija pateikė į bylą 2026-03-24 Raštą, kuriuo atsakyta pareiškėjui į jo 2026-03-07 prašymą, taip pat dokumentų valdymo sistemos (dbsis) ekranvaizdį, kuriame matyti, jog Raštas pareiškėjui išsiųstas el. paštu 2026-03-24. Tai reiškia, kad pareiškėjas į Komisiją nepagrįstai kreipėsi, skųsdamasis Inspekcijos neveikimu, o tai kartu reiškia, jog skundas paduotas ne dėl pažeistų teisių. Tuo tarpu, IAGNTĮ 6 straipsnyje nurodyta, kad į Komisiją jos kompetencijai priskirtais klausimais turi teisę kreiptis asmenys, manantys, kad jų teisės yra pažeistos. Pagal LVAT praktiką, kiekvienam subjektui turi būti užtikrinta jo pažeistų teisių ar teisėtų interesų gynimo galimybė, tačiau toks suinteresuotas asmuo, kreipdamasis į teismą, privalo įrodyti, kad jis turi subjektinę teisę, jog šią teisę pažeidžia, kėsinaisi pažeisti ar ginčija atsakovas. Teisme gali būti ginama tik objektyviai egzistuojanti subjektinė teisė, įgyta teisės akto pagrindu, o ne tariama teisė, pagrįsta vien asmens subjektyviu suvokimu (*žr., pvz. LVAT 2016-03-29 nutartį administracinėje byloje Nr. A-1299-520/2016*). Turi būti įvertinta, ar tenkinant pareiškėjo reikalavimus bus apgintos kokios nors jo pažeistos teisės ar įstatymų saugomi interesai, ar tai turės įtakos kokioms nors jo teisėms ar įstatymų saugomiems interesams (*žr., pvz., 2012-04-27 nutartį administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-2102/2012 ir kt.*). Nesant atitinkamo viešojo administravimo subjekto vilkinimo atlikti ir (ar) atsisakymo atlikti suinteresuoto subjekto prašomus atlikti veiksmus, negalimas ir tokio asmens skundo reikalavimo nagrinėjimas teisme, nes tarp ginčo šalių dar nėra kilęs ginčas viešojo administravimo srityje (*žr., pvz., 2020-08-12 nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-457-261/2020*).

Pareiškėjas pats suformulavo skundo dalyką (atsakymo nepateikimas), Inspekcijos atsakymo į jo kreipimąsi su skundu Komisijai nepateikė. Jis prašo konstatuoti Inspekcijos neteisėtą neveikimą bei įpareigoti per 10 darbo dienų išnagrinėti 2026-03-07 skundą iš esmės ir pateikti motyvuotus

atsakymus į visus 9 punktus. Inspekcijos Rašto pareiškėjas panaikinti neprašo (jo su skundu Komisijai nepateikė). Atsikirsdamas į atsiliepinimą, pareiškėjas neneigia Inspekcijos teiginių, kad pareiškėjui Raštas buvo išsiųstas, tačiau reikalavimo jį panaikinti pareiškėjas taip pat nesuformulavo. Tokiu būdu pareiškėjas apsprendė ginčijamo santykio ribas, o kartu ir ribas, kuriose Komisija turi nagrinėti bylą. Tai reiškia, kad pareiškėjo skundo dalykas – būtent neveikimas, o ne Inspekcijos Rašto teisėtumas (pagrįstumas). Kadangi byloje nustatyta, jog skundo Komisijai pateikimo dieną pareiškėjui Inspekcija jau buvo išsiuntusi atsakymą (Raštą), Komisija neturi pagrindo konstatuoti Inspekcijos neveikimą ir įpareigoti išnagrinėti 2026-03-07 prašymą iš esmės bei pateikti motyvuotus atsakymus į visus 9 punktus. Pareiškėjui pateiktas atsakymas (Raštas), o tai reiškia, kad jo 2026-03-07 prašymas Inspekcijoje buvo išnagrinėtas iš esmės. Tuo tarpu vertinimas, ar buvo pateikti motyvuoti atsakymai į visus punktus, neatsiejamas nuo Rašto turinio vertinimo, tačiau Raštas, kaip jau minėta, byloje nėra skundžiamas ir jo naikinti neprašoma.

Pareiškėjas taip pat prašo įpareigoti pateikti faktinius įrodymus (duomenis apie konkursus), pagrindžiančius tarnybinį būtinumą konkrečiuose padaliniuose. Skunde Komisijai nurodo, jog Inspekcija pažeidė objektyvumo principą, nes sprendimai dėl tarnybos pratęsimo priimti be skaidrių atrankų, ignoruoti skaidrumo ir viešumo principai, piktnaudžiaujama diskrecijos teise, nes vadovo teisė pratęsti tarnybą nėra absoliuti savivalė. Tačiau šioje byloje nėra sprendžiamas klausimas dėl to, ar pagrįstai buvo pratęstas tarnybos terminas valstybės tarnautojui – toks sprendimas nėra (ir negalėtų būti) ginčo dalyku šioje byloje. Tarnybos pratęsimas yra priskirtinas vidaus administravimo sričiai, susijusiai su institucijos personalo valdymu, veiklos priežiūra ir vidaus darbo organizavimu, tuo tarpu, vidaus administravimas pagal VAI nėra viešasis administravimas. Be to, byloje nėra nustatyta, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į Inspekciją su konkrečiu prašymu „pateikti faktinius įrodymus (duomenis apie konkursus), pagrindžiančius tarnybinį būtinumą konkrečiuose padaliniuose“. Taigi Komisija neturi pagrindo tenkinti ir šį skundo reikalavimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Inga Lipnickienė

Komisijos nariai

Vaida Jokubauskaitė

Vytautas Kurpuvesas